

— Dacă îți place termenul, da. Dacă nu, ești la o plimbare cu un prieten; cu mai mulți poate, discutați, puneți țara la cale, faceți politică literară, așa cum fac scriitorii din toată lumea.

— Sînteți scriitor? Întrebă cu speranță criticul.

— O vreme am crezut că sînt, acum nu mai știu, îi răspunse țigănosul. Mai mult nu, nu sînt.

Se făcu liniște, numai mașina mergea, drumul traversa un cîmp, în zare se șteau dealurile.

Nu, nu-l cunoștea pe răpitor... Dacă nu era o farsă, regizată de cineva, atunci i se întîmpla un lucru rău. Nu bănuia unde ar fi putut duce acest rău. Spera totuși să fie o farsă. Auzise că între scriitori se mai făceau farse, care erau reluate apoi la chefurile lor sterile, povestite și repovestite pînă le înlocuiau scrierile. Unii trăiau numai ca să producă anecdote, din cîte își dăduse seama. Le plăcea mai mult circul decît mersul de-a bușilea al autorului spre orizonturile virgine ale imaginației. Cei mai mulți erau niște ratați sau, mai ales, erau din categoria celor care nici măcar nu avuseseră ce rata. Niște închipuiți.

Mașina rula cu viteză. Un echipaj al poliției era parcat pe marginea drumului. Ah, de ne-ar opri! gîndi cu speranță Ninel Postolache. Să le facă semne, să le atragă atenția? Dar polițiștii se uitau în altă parte, plictisiți. Apoi brusc mașina ieși din drumul principal și o luă pe un drumeag care se pierdea într-o pădure de plopi. Pe acolo o luară, printre hurducături și praf. Țigănosul îl neglija cu totul, se vedea că nu avea chef de vorbă. Deși avea și un soi de nervozitate pe care și-o ascundea destul de bine sub inflexibilitatea feței. După încă vreo jumătate de oră de mers, pe cînd străbăteau o a doua pădure de foioase, un amestec de oțetari și carpen, dar și ceva mesteceni, țigănosul opri.

— Vrei să faci un pipi? Poftim...! îl îndemnă țigănosul

Acesta nu voia.

— A, distinsul critic nu face pipi. Poate că nu face nici caca. Poate că distinsul critic e constipat? Sau necesitățile acestea lumești nu sînt de nasul unei asemenea personalități, ea emană doar o rouă care abia de umezește sprîncenele auguste și atunci vin porumbeii și îl șterg cu aripile lor. Divinul critic consumă doar mugurași de rime rare și bea vin de metaforă stoarsă în teascul de la Academia Nobel. Divinul critic nu stă pe colacul veceului, el doar cade pe gînduri... Hă, hă, hă...

Enervării de moment îi luară loc, în minte și în inimă, îngrijorarea și frica. Dacă ar fi fost vorba de o farsă, aceasta ar fi luat sfîrșit pînă acum. Dar nu, nu erau semne că ar fi vorba de camera ascunsă, acea penibilă manipulare a unui public tembel făcută de niște indivizi care se cred inteligenți, în fond fiind niște otrepe care ar fi meritat să fie împușcate. Țigănosul coborî din mașină, scoase și cheile din contact – Ninel Postolache observă acest lucru – și făcu un pipi prelung pe roata din spate a mașinii, cu ochii pe critic înșă. Îi era teamă că o să încerce să fugă? Probabil. Numai că Ninel Postolache nu avea de gînd să fugă, era destul de neîndemînic ca să o facă, deși era slab, gîfîia la cel mai mic efort, efect al vieții petrecute în praful plin de acarieni al bibliotecilor. Mai suferea și de un platfus care îl făcea să pășească, uneori, cînd nu se controla, ca un rățoi sătul.

După ce termină de urinat, țigănosul se propti în fața lui Ninel Postolache, în dreptul portierei din spate a mașinii, lăsîndu-se pe vine. Îi fixă ochii:

— Mă cunoști de undeva?

Ninel își încordă din nou memoria și nu, nu îl găsi nicăieri pe țigănos. Poate și pentru că avea o figură comună, ștearsă.

— Nu, nu vă cunosc. Încerc să scormonesc în memorie, dar nu, nu, nu, vă găsesc nicăieri. De unde ar trebui să

vă știu? Ne-am întâlnit undeva? Am avut această plăcere?

— Trebuie să mă știi de undeva, nu se poate altfel.

Ascultă aici... Și țigănosul scoase din buzunarul de la piept un petic de hîrtie și începu să citească: „Cînd Dumnezeu ațipește, aduce pe lume indivizi de genul celor care scriu asemenea bazaconii... Dar dacă Dumnezeu i-ar fi făcut după chipul și asemănarea versurilor lor? Vă dați seama ce caricatură de lume ar fi ieșit? Se zice că în America marii mafioți aflați în dispute sîngeroase în societate erau adunați într-o vreme în aceeași închisoare și erau lăsați laolaltă în aceeași celulă ca să se elimine unul pe altul. Cam așa ar trebui procedat și cu scriitorii care urîțesc fața literaturii, ar trebui adunați în niște rezervații în care să-și trăiască gloria lor mizeră, dar să nu mai paraziteze viața literară adevărată. Eventual să se sfîșie unul pe altul acolo, să-și împartă gloriile iluzorii și să dispară în neantul care nu lasă niciun fel de rest. Uitați ce scrie individul despre care v-am vorbit la început: «într-o zi fără nume/ cînd urma ultimului sărut se va fi topit/ agonia clopotului se va împrăștia/ ca o tăcere bubuitoare...». Poezie? Rușine“. Ei, eu sînt individul. Și tăcerea bubuitoare era în capul meu, te deranja acest lucru pe dumneata? Te mai întreb o dată: Mă cunoști?

— Nu, nu vă cunosc, îngîmă criticul.

— Atunci de ce m-ai atacat la baionetă? Ce rău ți-am făcut cu versurile mele? Chiar ți-am tăiat pofta de mîncare? Chiar ți-am lăsat stearpă nevasta? Ai făcut ulcer din cauza mea? De ce mă urăști?

Ninel îl privi pe țigănos, reținea vag textul, îl scrisese cu cîțiva ani buni în urmă, dar nu își mai amintea numele autorului. Căci autorii de acest fel erau mulți, în serie, tuturor criticul le lansase cam același fel de atac: cu lovituri

fatale. Mediocritatea îi dădea dureri fizice criticului care jurase să nu aibă tihnă pînă nu o îngenunchează. Dar acum era clar că nu reușise să o îngenuncheze, mai mult, aceasta ieșise la contraatac. Iar contraatacul îl prinsese pe picior greșit pe el, pe sîngerosul critic Ninel Postolache. Ce se va întîmpla mai departe? Ca într-un roman prost, mediocru, evident, pentru că nu își putea imagina că indivizii de această teapă își pot depăși condiția chiar și cînd e vorba de o răzbunare prostească.

— Dacă nu o să faci infarct în următoarele ceasuri, poate că o să am ocazia să îți arăt cam cum au scris confrății tăi despre aceleași scrieri. Că nu toți sînt expresia lui Vlad Țepeș în critică, domnule Sfarmă-Tot! Țigănosul se enervase. Și era limpede, după amenințări, că lucrurile nu își vor intra în normalitate prea lesne. Individul era, cu siguranță, nebun. Să-l înfrunte? Slabe șanse de reușită, individul nu părea genul care să accepte un dialog de principii. Să-l lingusească? Să-i spună că a fost o greșeală pe care o regretă, că va fi mai atent în viitor? Nu părea să fie cel mai potrivit moment să facă acum această întoarcere a armelor critice. Nu ar fi fost crezut, i-ar fi fost și jenă de sine.

Dar țigănosul urcă în mașină, trînti portiera, blocă ușile și porni din nou în scrîșnet de roți. În ce direcție? Lui Ninel nu îi era clar. La un moment dat bănuia că țigănosul nu avea o direcție precisă, că mai mult îl hărțuia, ducîndu-l prin locuri pustii doar ca să îl intimideze. Dar ce o să-i facă pînă la final? Poate o să-l omoare? Era în stare, avea o doză de ură acumulată și o doză de nebulie greu de controlat. Ulcerul îi dădu semnale dureroase lui Ninel. Întepăturile îi afectau creierul. Făcu grimase de durere care nu scăpară privirii țigănosului.

— A, avem crampe de la conștiință? Deh, bună treabă!

Drumurile erau pustii. Oare de ce sînt drumurile așa de pustii? Dacă tot nu sînt circulate, dacă nu sînt folosite, pentru ce au mai fost făcute aceste drumuri? se întrebă Ninel Postolache. Atît de mult fixase ceafa țigănosului, ca să afle ce gînduri fojgăiau sub pielea bătucită, că îi învățase reliefurile pielii care semăna cu pielea răpănoasă a cotului. Sau cu o piele de broască-țestoasă. Înaintau pe drumuri care nu se mai sfîrșeau, care se întretăiau, se vedeau în zare, din cînd în cînd, semnele unor localități, dar nu putea distinge despre ce orașe sau sate era vorba. Impresia lui era totuși că se învîrteau în cerc.

La un moment dat țigănosul opri din nou. Era undeva la marginea unei imense gropi cu var stins, de unde se aprovizionau probabil pentru industria chimică. Asta însemna că era vreun combinat chimic în preajmă. Asta mai însemna, desigur, că în apropiere era și un oraș, care nu se distingea totuși.

— Hai, la pipi! îl îndemnă țigănosul.

Dar lui nu-i venea în acel moment. Ieși totuși din mașină, să se dezmoștească. Țigănosul se duse la aceeași roată din spate a mașinii pe care o stropi din abundență. Era grobian în gesturi.

— Ce ai zice dacă te-aș pune să faci o tură de bazin în baia asta de var? Nu-i așa că după aceea altfel ai vedea viața? Mai albă, mai tonică, mai umană...

Ninel Postolache avu un frison de oroare. Se și vedea înoțînd ca o fantomă prin var. Era clar acum că țigănosul era nebun, poate că era vreun pacient scăpat de la balamuc sau de la alt așezămînt de profil.

— Să te ajut să intri? îl întrebă țigănosul. Să-ți dau un brînci? Cam cum faceți voi cu tinerii literați, ca să-i băgați în literatură. Adică îi luați de o aripă și îi aruncați ca pe niște zdrențe în malaxor... Ninel Postolache nu își amintea să fi dat cuiva vreun brînci, dimpotrivă, el voia să le scoată

arta din cap veleitarilor, ca să nu mai înmulțească corul mediocrilor. Cîț despre zdrențe în malaxor, da, aruncase laolaltă tineri și bătrîni, doar ca să rămîină în urmă curate grajdurile lui Augias.

Ninel Postolache urcă în mașină fără să mai aștepte îndemnul țigănosului.

— A, dar ne-am domolît, nu mai vrem să fugim, nu mai sîntem vîntul neîmblînzit, acum sîntem un cățeluș docil... Bravo! Vezi că se poate? Trebuia să te scot de acasă ca să înveți asta? Te reeducăm noi, te facem apostolul bunăvoinței, ai să vezi tu.

— Care noi? întrebă bietul critic, numai că țigănosul nu se grăbi să îi răspundă.

Au mai mers vreo jumătate de oră, după care mașina a intrat după un pîlc de salcîmi, iar imediat era o movilă de pămînt în spatele căreia se afla o casă. Era o casă pătrată, ca un buncăr de beton îmblînzit de un acoperiș verde-buratic. Ferestrele erau mari, însă înfundate cu perdele groase. Mai erau alte cîteva case, dar la distanțe oarecum apreciabile, de cîteva sute de metri. Părea să fie un mic cartier izolat, însă orizontul era mascat de movilele mari de pămînt, parte dintr-o tentativă de ridicare a unor dealuri care să ferească de vînturile cîmpiei casa și curtea, așa că nu se vedeau prea lesne vecinătățile. Țigănosul trase mașina lîngă o ușă mare, metalică, spre care orientă portiera pe care trebuia să iasă musafirul. Sau prizonierul? Așezase în așa fel mașina, încît, dacă lui Ninel Postolache i-ar fi venit în minte să fugă, să poată fi placat fără nicio problemă și băgat cu forța în casă. Dar nu a fost cazul. Ninel a coborît și s-a lăsat îmbrîncit înăuntru de țigănos. Nici nu avea putere să opună rezistență. După ce intrară într-un hol mare, pătrat, țigănosul îl împinse pe critic spre cea de-a doua ușă de pe partea stîngă. Era o ușă tot din metal masiv, ca și cea de la intrare, care se deschise și îi